

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань 29 "Міжнародні відносини"
Спеціальність 292 "Міжнародні економічні відносини"
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма "Міжнародний бізнес"

Статус дисципліни вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Розробник:
к.е.н., доцент

Олександра ГРОНЬ

Завідувач кафедри
міжнародних економічних
відносин

Ірина ОТЕНКО

Гарант програми

Наталія ПАРХОМЕНКО

Харків
2023

ВСТУП

В умовах загострення глобальної конкуренції, увага до економічної дипломатії суттєво зростає по всьому світу. Економічна дипломатія є сферою, яка пов'язана з використанням як дипломатичних навичок, так і економічних інструментів для сприяння стратегічному, економічному та політичному зростанню країни та авторитету держави на світовій арені.

Зовнішня політика держави завжди має економічну складову, а значущість останньої зростає по мірі активізації глобалізаційних процесів та інтеграції національних економік до системи світового господарства. До сфери професійних інтересів і діяльності економічної дипломатії відноситься відстоювання національних економічних інтересів, формування сфер впливу за межами країни, укладення взаємовигідних зовнішньоторговельних та економічних угод, активна підтримка національного бізнесу на зовнішніх ринках, врегулювання зовнішньоторговельних спорів та суперечок, вжиття превентивних заходів щодо попередження виникнення проблемних ситуацій у зовнішньоекономічних відносинах України.

Завданнями міжнародної економічної дипломатії є створення сприятливих умов для зростання та стійкого розвитку світової економіки, забезпечення колективної економічної безпеки.

Метою дисципліни «Економічна дипломатія» є формування системи теоретичних знань та практичних навичок стосовно сучасних моделей, методів, інструментів, функцій, принципів та особливостей формування системи економічної дипломатії країни і національного бізнесу в процесі реалізації національних зовнішньоторговельних інтересів держави.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- отримання знань щодо специфічних рис та стандартів економічної дипломатії, форм, методів, нормативного забезпечення, технічних та методичних прийомів економічної дипломатії;
- опанування навичок інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності економічних підрозділів закордонних дипломатичних представництв, національних органів виконавчої та законодавчої влади,
- опанування навичок планування, інформаційного забезпечення проведення переговорів, документування та оформлення їх результатів.

Об'єктом вивчення дисципліни є дипломатичні процеси, пов'язані з використанням економічних компонентів як об'єкту і засобу співпраці в міжнародних відносинах.

Предметом навчальної дисципліни є система відносин у сфері зовнішньої політики і міжнародної діяльності держави, де зовнішня політика визначає цілі та задачі економічної дипломатії, засоби і методи економічної дипломатії для здійснення зовнішньої політики в умовах глобалізаційних тенденцій і зростаючої конкуренції.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1	СК16
РН6	ЗК11
РН8	СК1, СК11
РН10	СК8
РН15	ЗК10, СК8
РН17	ЗК10

де, ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

РН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

PH15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Економічна дипломатія як засіб здійснення зовнішньоекономічної політики держави.

1.1. Економічна дипломатія у системі міжнародного регулювання світової економіки. Стандарти економічної дипломатії та їх відображення у документах міжнародних організацій. Політичні та економічні цілі та засоби економічної дипломатії: співвідношення.

1.2. Функції економічної дипломатії. Функції та напрями діяльності держави у сфері економічної дипломатії. Структурно-логічна схема складових та елементів економічної дипломатії. Моделі організації економічної дипломатії.

1.3. Середовище міжнародних економічних відносин та економічна дипломатія. Співвідношення економічних цілей та світової політики в умовах глобалізації. Основні напрями економічної дипломатії.

1.4. Значення міжнародних економічних організацій у становленні міжнародних економічних відносин. Офіційна економічна дипломатія, дипломатія ТНК, дипломатія бізнесу, мережева дипломатія, публічна дипломатія - проблеми взаємодії.

1.5. Місце і роль національного бізнесу в реалізації економічної політики держави. Канали впливу економічної дипломатії на діяльність вітчизняних і зарубіжних бізнес-агентів.

Тема 2. Нормативне забезпечення економічної дипломатії.

2.1. Нормативні акти та документи міжнародних організацій як джерела регулювання економічної дипломатії.

2.2. Міжнародно-правове регулювання економічного співробітництва між країнами.

2.3. Класифікація нормативних документів у сфері міжнародного економічного співробітництва. Документи міжнародних організацій.

Тема 3. Світові моделі економічної дипломатії.

3.1. Економічна дипломатія: практика окремих країн, регіональних і групових об'єднань країн. Економічна дипломатія країн-лідерів: цілі, завдання

та інструменти. Економічна дипломатія США: «експансіоністський» варіант.

3.2. Економічна дипломатія Великобританії: «консервативний» варіант. Економічна дипломатія Німеччини: «гнучкий» варіант.

3.3. Економічна дипломатія Китаю: використання ефекту «великих чисел» і китайської діаспори. Економічна дипломатія Індії. Економічна дипломатія Південної Кореї.

3.4. Колективна дипломатія: цілі, завдання та інструменти. Дипломатія інтеграційних об'єднань. Економічна дипломатія в контексті реалізації економічних цілей інтеграції.

3.5. Теорії і моделі економічної інтеграції. Становлення Європейського союзу як приклад успіху економічної дипломатії країн Європи. Економічна дипломатія ЄС: «континентальний» варіант. Політика і тактика втягування в орбіту впливу: загальна стратегія ЄС відносно третіх країн, «розширення ЄС», «добросусідські угоди», пакт Стабільності, «спільний економічний простір».

3.6. Інструменти: гармонізація стандартів, процедур і правил; просування і лібералізація торгівлі; уніфікація інвестиційних режимів; економічна і технічна допомога.

3.7. Особливості моделі економічної дипломатії АТЕС і АСЕАН. Економічна дипломатія: країн, що розвиваються – дипломатія залежності. «Колективістський» варіант.

Тема 4. Економічна дипломатія у сприянні міжнародному інвестуванню.

4.1. Основні завдання і форми інвестиційної дипломатії. Форми інвестиційної дипломатії.

4.2. Дипломатичні методи формування сприятливого економічного іміджу країни. Міжнародна система інвестиційних режимів. Основні елементи інвестиційних угод.

4.3. Регіональні і двосторонні угоди як умова інвестиційної діяльності. Лобіювання інвестиційних інтересів. Забезпечення участі в міжнародних інвестиційних тендерах.

4.4. Залучення інвестицій: дії економічних дипломатичних агентів. Офіційна інвестиційна дипломатія і формування інвестиційного клімату в країні. Дипломатичні заходи із залучення міжнародних інститутів до процесів інвестування національної економіки.

4.5. Формування сприятливого бізнес середовища для припливу інвестицій. Захист інвестиційної спроможності національного бізнесу дипломатичними методами.

4.6. Просування інтересів національного приватного інвестора за кордоном. Сприяння ІРО приватних і державних економічних суб'єктів. Залучення іноземних інвестицій бізнес структурами і дипломатичні фактори нарощування їхніх обсягів.

Тема 5. Економічна дипломатія України. Міжнародне економічне співробітництво України.

5.1. Дипломатичний супровід міжнародної торгівлі. Концепції

міжнародної торгівлі і завдання дипломатії.

5.3. Засади зовнішньоекономічної політики України. Становлення і розвиток економічної дипломатії України і її пріоритети. Захист національного економічного простору і просування національних економічних інтересів. Економічна дипломатія в моделях соціально-економічного розвитку України.

5.4. Інтеграційна економічна дипломатія. Економічні інтереси України і прагнення економічної інтеграції до ЄС, як завдання економічної дипломатії. Переговорний процес щодо вступу України до ЄС.

5.5. Економічна складова Угоди про Асоціацію України та ЄС - проблеми, перспективи реалізації і завдання економічної дипломатії. Український бізнес в контексті Угоди про Асоціацію України та ЄС. Проблеми забезпечення взаємовигідного економічного партнерства України та ЄС.

Тема 6. Особливості переговорного процесу в економічній дипломатії.

6.1. Поняття про дипломатичні шляхи розв'язання спорів. Міжнародні торговельні суперечки та роль економічної дипломатії в їх вирішенні. Засоби врегулювання міждержавних економічних спорів. Процедура вирішення економічного спору дипломатичними засобами. Міжнародні торговельні спори та роль економічної дипломатії в їх вирішенні. Інституції та організації, що задіяні у розв'язанні міжнародних спорів в сфері економіки.

6.2. Міжнародні переговори як інструмент економічної дипломатії. Класифікація міжнародних переговорів з економічних питань.

6.3. Особливості ведення переговорів в економічній дипломатії. Планування, підготовка та інформаційне забезпечення міжнародних переговорів з економічних питань. Робота з інформаційними джерелами та їх аналіз.

6.3. Порядок ведення переговорів. Документування та оформлення переговорів за їх результатами. Системний характер переговорів і фактори, що на них впливають.

Тема 7. Механізми координації економічної дипломатії в Україні.

7.1. Органи законодавчої та виконавчої влади у врегулюванні міжнародних економічних відносин. Взаємодія органів законодавчої та виконавчої влади у сфері економічній дипломатії.

7.2. Координація економічної дипломатії в Україні. Роль МЗС України та Міністерства економіки України у координаційній діяльності в економічній сфері, розподіл функцій та обов'язків.

7.3. Організація діяльності дипломатичних представництв України за кордоном, їх завдання та функції. Права, обов'язки та відповідальність персоналу економічних відділів посольств. Аналітична робота економічних відділів посольств та дипломатичних місій. Інформаційний обмін та спілкування з економічних питань між установами та організаціями держав.

7.4. Форми та методи роботи посольств та відділів в економічній сфері співробітництва. Інформаційний обмін та спілкування з економічних питань між установами та організаціями держав-партнерів. Організація презентаційних заходів у приймаючій країні в рамках дипломатичного

представництва та економічної дипломатії.

Тема 8. Діджиталізація відносин в сфері економічної дипломатії.

8.1. Віртуальна економічна дипломатія. Віртуальне представництво. Правові аспекти віртуальної дипломатії.

8.2. Веб-сайти як інструмент економічної дипломатії. Функціональність веб-сайтів МЗС, дипломатичних місій, суб'єктів міжнародної економічної діяльності: інформаційна наповненість: характеристики країни, зовнішньоекономічної політики, природних конкурентних переваг, контакти, консульська інформація.

8.3. Електронне листування, обмін документами. Інтернет і офіційна дипломатична комунікація. Бізнес-комунікації. Службова інформація.

8.4. Цифровізація і віртуальна дипломатія. Акредитація віртуальної дипломатії на різних рівнях суб'єктності. Автентичність заяв, текстів, аудіо- та відеофайлів. Автентичність текстів угод. Електронний підпис.

8.5. Державна безпека і інформаційні технології. Захист серверів і інформації. Служби цифровізації.

Тема 9. Використання інструментів та засобів публічної дипломатії для просування напрямів економічної дипломатії.

9.1. Поняття і основне призначення публічної дипломатії. Форми публічної дипломатії. Сучасна культурна і освітня дипломатія розвинених країн.

9.2. Пропаганда та інформаційні програми. Відкриті та закриті інформаційні програми. Інформаційне шпигунство. Організаційні рамки здійснення публічної дипломатії. Урядові та неурядові актори. Роль ЗМІ і громадської думки в дипломатії.

9.3. Роль міжкультурної комунікації для зовнішньополітичних інтересів держави. Значення публічної дипломатії для формування іміджу України на міжнародній арені.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять / завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Практичне заняття 1	Семінарське заняття: Дипломатія на Українських землях: політичний та економічний аспект.
Тема 2. Практичне заняття 2.	Практичне завдання, робота в малих групах: класифікація ризиків в контексті реалізації економічних цілей вітчизняної економічної дипломатії (мозковий штурм).

Назва теми	Зміст
Тема 2. Лабораторне заняття 1	Лабораторна робота. Використовувані країнами світу моделі економічної дипломатії: порівняльний аналіз.
Тема 3. Практичне заняття 3	Практичне завдання: Оцінка рівня гармонізації стандартів, процедур і правил в рамках міжнародної торгівлі в країнах за вибором здобувача.
Тема 3. Лабораторне заняття 2.	Лабораторна робота. Структурно-логічна схема складових та елементів економічної дипломатії.
Тема 4. Практичне заняття 4	Практичне завдання: кейс-стаді на прикладі міжнародного торговельного конфлікту.
Тема 4. Лабораторне заняття 3	Лабораторна робота, робота в малих групах: оцінка рівня інвестицій в країні за вибором.
Тема 5. Практичне заняття 5	Практичне завдання, робота в малих групах. Мозковий штурм: Тенденції та перспективи інтеграції України до ЄС. Регіональна інтеграція України в системі функціонування ЄС.
Тема 5. Лабораторне заняття 4	Лабораторна робота. Аналіз впливу міжнародних економічних санкцій на соціально-економічні показники країн-суб'єктів, до яких застосовувались санкції.
Тема 6. Лабораторне заняття 5	Лабораторна робота: збір та аналіз даних в процесі підготовки до переговорів
Тема 6. Практичне заняття 6	Практичне завдання: Ділова гра: переговори між країнами.
Тема 7. Лабораторне заняття 6	Лабораторна робота: аналіз інформації щодо торговельно-економічної співпраці за країною (за вибором) та підготовка звіту.
Тема 7. Практичне заняття 7	Практичне завдання, робота в малих групах: Загальні підходи до виконання службових обов'язків економічними дипломатами в різних країнах.
Тема 8. Лабораторне заняття 7	Лабораторна робота: Оцінка іміджу країни за вибором здобувача.
Тема 9. Практичне заняття 8	Семінарське заняття. «Презентація країни».

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною подано у табл. 3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1) Дипломатія на Українських землях: політичний та економічний аспект. 2). Становлення дипломатії в Україні. Виконання домашнього завдання: підготовка доповіді за темою 1.
Тема 2	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питанням: 1) Основні нормативні акти України, які формують внутрішню основу стандартів економічної дипломатії. 2) Економічна дипломатія у сприянні розвитку європейської та євроатлантичної інтеграції. Виконання домашнього завдання: підготовка огляду основних нормативних актів України щодо економічної дипломатії.
Тема 3	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1) Економічна дипломатія: країн, що розвиваються – дипломатія залежності. «Коллективістський» варіант. 2) Економічна дипломатія розвинених країн. Виконання домашнього завдання: пошук інформації та аналіз моделей економічної дипломатії за країнами .
Тема 4	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питанням: 1) Формування сприятливого бізнес середовища для припливу інвестицій. 2) Захист інвестиційної спроможності національного бізнесу дипломатичними методами. Підготовка до контрольної роботи.
Тема 5	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питанням: 1) Інтеграційна економічна дипломатія. 2) Економічні інтереси України і прагнення економічної інтеграції до ЄС, як завдання економічної дипломатії. 3) Переговорний процес щодо вступу України до ЄС. Виконання домашнього завдання: аналіз дорожньої карти європейської Інтеграції України (напрямок за вибором здобувача). Виконання домашнього завдання: збір та аналіз інформації про переговорні позиції в рамках практичного завдання.
Тема 6	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1) Міжнародні торговельні спори та роль економічної дипломатії в їх вирішенні. 2) Інституції та організації, що задіяні у розв'язанні міжнародних спорів в сфері економіки. Виконання домашнього завдання: збір та аналіз інформації до практичного заняття.

Назва теми	Зміст
Тема 7	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1) Форми та методи роботи посольств та відділів в економічній сфері співробітництва. 2) Інформаційний обмін та спілкування з економічних питань між установами та організаціями держав-партнерів. 3) Організація презентаційних заходів у приймаючій країні в рамках дипломатичного представництва та економічної дипломатії. Виконання домашнього завдання: Збір інформації для презентації групи за країною за вибором.
Тема 8	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1) Державна безпека і інформаційні технології. 2) Захист серверів і інформації. Служби цифровізації. Виконання домашнього завдання: аналіз цифрових застосунків та їхнього потенціалу для міжнародного торговельного співробітництва.
Тема 9	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1) Роль міжкультурної комунікації для зовнішньополітичних інтересів держави. 2) Значення публічної дипломатії для формування іміджу України на міжнародній арені. Підготовка до колоквиуму.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1-3, 7, 9), проблемна лекція (Теми 4-6), лекція-дискусія (Тема 8)).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 9)).

Практичні (практична робота (Теми 2-8), семінар-дискусія (Тема 1, 9), кейс-метод (Тема 4)), мозковий штурм (Теми 5), лабораторна робота (Теми 2 – 9)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів.

Максимальна сума, яку здобувач вищої освіти може набрати впродовж семестру – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту) і в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен (іспит) - це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід. Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума – 25 балів.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи під час поточного контролю: контрольна робота (7 балів), колоквиум (8 бали), презентації (5 балів), творче домашнє завдання (10 балів), лабораторні роботи (15 балів), практичні завдання (15 балів)

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»
Семестр III

Навчальна дисципліна "Економічна дипломатія"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове). (10 балів)

1. Античний трактат «Тридцять шість стратагем» використовувався дипломатами:

- а) Індії;
- б) Греції;
- в) Риму;
- г) Китаю.

2. Як галузь наукових знань економічна дипломатія сформувалась в:

- а) 12 сторіччі;
- б) 15 сторіччі;
- в) 20 сторіччі.

3. Просування національних економічних інтересів, у тому числі сприяння виходу вітчизняних виробників та інвесторів на закордонні ринки - це прояв:

- а) іміджевої функції комерційної дипломатії;
- б) інтервенційної функції комерційної дипломатії;
- в) патронажної функції комерційної дипломатії;
- г) виконавчої функції комерційної дипломатії..

4. Суперництво країн та/або груп країн, що породжується зіткненням їх інтересів на ринках продукції однієї або кількох галузей економіки – це:

- а) міжнародний торгівельний конфлікт;
- б) торгова війна;
- в) міжнародна суперечка.

5. У системі ГАТТ/СОТ для гармонізації правил визначення походження і забезпечення більшої визначеності у світовій торгівлі, прийнято правила походження:

- а) спеціалізовані і уніфіковані;
- б) преференційні і непреференційні;
- в) гармонізовані і негармонізовані.

6. Особливістю введення «розумних санкцій» є:

- а) застосування їх тільки до економічної сфери діяльності країни;
- б) застосування їх тільки до політичної сфери діяльності країни;
- в) застосування їх тільки до окремих осіб, керівників держави.

7. Сукупність правил, традицій і умовностей, яких слід дотримуватись у міжнародному спілкуванні - це:

- а) діловий протокол;
- б) дипломатичний протокол;
- в) національний протокол.

8. Які із перелічених нижче форм не передбачають жодних юридичних зобов'язань у сфері міжнародних відносин:

- а) комюніке;
- б) міжнародна угода;
- в) декларація.

9. За ступенем інтеграції перший (найнижчий) рівень представлено:

- а) зоною преференційної торгівлі;
- б) митним союзом;
- в) економічним союзом.

10. Після узгодження тексту угоди міжнародні договори на першому етапі:

- а) ратифікують;
- б) парафують;
- в) підписують.

Завдання 2 (стереотипне). (6 балів)

Назвіть основні напрями роботи Ради експортерів та інвесторів при МЗС України, охарактеризуйте основні завдання діяльності Ради.

Завдання 3 (діагностичне). (9 балів)

Заповніть таблицю нижче, в якій вкажіть рівні міжнародного співробітництва та наведіть конкретні відомі вам приклади міжнародного співробітництва за кожним рівнем.

Характеристика рівнів співробітництва

Завдання 4 (евристичне). (15 балів)

Проаналізуйте торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво між Україною та Бельгією, використовуючи інформацію розміщену на сайті <https://belgium.mfa.gov.ua/mizhnarodne-spivrobitnictvo/torgivelno-ekonomichni-vidnosini/ukrayina-ta-belgiya-2>. Зробіть висновки щодо можливих напрямів покращення співробітництва.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.

Екзаменатор

к.е.н., доц. Гронь О.В.

Зав. кафедрою

д.е.н., проф. Отенко

І.П.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання

завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (тестове). (30 балів)

За кожну правильну відповідь на питання тесту – 1 бал.

Завдання 2 (стереотипне). (6 балів)

2 – відповідь надана в загальному вигляді, без зазначення конкретних причин, переваг, недоліків, особливостей, проведення необхідних розрахунків т. ін.;

3 – завдання виконане частково; наприклад, зазначені основні переваги, але не визначено недоліки, надано перелік причин, але частина з них, є невірною; проведені розрахунки, але вони невірні;

4-5 - завдання виконане повністю, але допущені неточності в формулюванні термінів, категорій, не надано прикладів і пояснень; в виконаних розрахунках є помилки;

6 - завдання виконане повністю, відповідь обґрунтована, розрахунки вірні, наведено приклади і пояснення.

Завдання 3 (діагностичне). (9 балів)

3 - здобувач обирає вірний підхід щодо виконання завдання, але виконує лише незначну частину завдання;

4-5 – здобувач застосовує теоретичні знання та практичні навички для розв'язання завдання; демонструє розуміння основних положень, але не виконує завдання в повному обсязі та/або робить значні помилки, невірні висновки;

6-7 - здобувач застосовує теоретичні знання та практичні навички для розв'язання завдання; демонструє розуміння основних положень, виконує завдання в повному обсязі; але припускається помилок в обґрунтуванні, поясненні, формулюванні висновків;

8 - здобувач демонструє усвідомлене застосування знань для розв'язання практичної ситуації; завдання виконано в повному обсязі. При виконанні діагностичного завдання здобувач зробив коректні висновки щодо запропонованої ситуації;

9 - здобувач демонструє усвідомлене застосування знань для розв'язання практичної ситуації; завдання виконано в повному обсязі. При виконанні діагностичного завдання здобувач зробив коректні висновки щодо запропонованої ситуації та сформулював власні рекомендації для її розв'язання.

Завдання 4 (евристичне). (15 балів)

8- здобувач застосовує теоретичний матеріал для вирішення завдання, але стикається зі значними труднощами при аналізі запропонованих явищ та процесів;

9-10 – здобувач виявляє здатність застосовувати теоретичні знання для розв'язання евристичного завдання, при відповіді здобувач продемонстрував

розуміння основних положень матеріалу, але завдання виконане не в повному обсязі;

11-12 – здобувач виявляє здатність застосовувати теоретичні знання для розв'язання евристичного завдання, усвідомлено застосовує вірний методичного підходу до вирішення завдання, але допускає неточності та/або робить невірні висновки за одержаними результатами вирішення завдання;

13-14 – здобувач показує чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами дисципліни; при виконанні евристичного завдання здобувач наводить вірне рішення щодо запропонованої ситуації, робить відповідні висновки, але припускається незначних помилок та/або неточностей в процесі вирішення чи висновках;

15 - здобувач показує чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами дисципліни; наводить вірне рішення щодо запропонованої ситуації, робить повні, логічні та обґрунтовані висновки; формулює власні рекомендації щодо вирішення проблемної ситуації, при виконанні завдання здобувач застосовує творчий підхід.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дипломатичний протокол та етикет : підручник / О. П. Сагайдак. - К.: Знання, 2019. - 398 с.

2. Зовнішня політика України та міжнародне співробітництво: розвиток двосторонніх і багатосторонніх відносин з країнами світу, участь і співпраця з міжнародними організаціями / [упоряд.: І. І. Тищенко, Г. В. Красільчук ; за заг. ред. І. І. Тищенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – Київ : Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2021. - 130 с.

3. Кузь О.М., Коротков Д.С., Михайличенко Д.Ю. та ін. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>

4. Пунда Ю.В., Козинець І.П., Клименко В.С. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.

5. Тищенко В. Ф. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи [Електронний ресурс] : навчальний посібник / В. Ф. Тищенко , В. М. Остапенко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. - 192 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28182>

6. Фліссак К.А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України – Тернопіль: Новий колір, 2016 – 812 с.

Додаткова

7. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: Монографія / О.М. Шаров; Національний інститут стратегічних досліджень. - Київ : НІСД, 2019 - 560 с.

8. Кісінджер Г. Дипломатія : підручник. Київ : КМ-Букс, 2021. 864 с

9. Литвиненко А. В. Економічна політика держави: проблеми сучасного стану / А. В. Литвиненко // Сучасний стан та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : колект. монографія / Кол. авторів. – Полтава: ПП «Астрая», 2021. – С. 12-18. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27515>

10. Ревенко О. В. Особливості стратегічного аналізу соціальних комунікацій бізнесу в процесі пропагування тенденцій європейської інтеграції в Україні / О. В. Ревенко // Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України : монографія / за заг. ред. Д. В. Карамішева. – Харків : ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2021. – С. 118-134. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25350>

Інформаційні ресурси

11. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini>

12. Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації. – Режим доступу : <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analilyka/>

13. Проєкт Стратегії інституційного розвитку Бюро економічної безпеки України до 2027 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://esbu.gov.ua/news/hromadske-obhovorennia-proiektu-stratehii-instytutsiinohorozvytku-biuro-ekonomichnoi-bezpeky-ukrainy-do-2027-roku>

14. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Економічна дипломатія». [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua>